

Zusters van Breda terug in Sehos

In de centrale hal van het Sint Elisabeth Hospitaal (Sehos) wordt vanmiddag om 17.30 uur een expositie geopend van oude foto's uit de beginperiode van het Sehos dat straks verleden tijd is. In de toekomst zullen we het gaan doen met het Hospital Nobo Otrobanda (HNO). De Zusters van Breda, die aan de wieg van het Sehos hebben gestaan, willen deze wending in de Curaçaose ziekenhuiszorg dan ook niet ongemerkt voorbij laten gaan wanneer het oude ziekenhuis wordt vervangen door nieuwbouw, want daarmee verdwijnt een belangrijk stuk erfgoed van de Zusters van Breda, die in 1988 het eiland verlieten.

DOOR SOLANGE HENDRIKSE

Ze benaderden journalist en historicus onderzoeker Ton de Jong uit Brabant om uit hun rijke archief in Tilburg vijf foto's te selecteren en die fors vergroot te laten tonen in het Sehos. Een Brabants 'houder' aan de omgeving waarin 242 zusters toen alles hebben gegeven voor alle inwoners van Curaçao.

De Jong: „Het leek mij een zeer goed idee om de zusters nog één keer door middel van foto's hun gezicht te laten zien. Een soort afscheidsgroot. Naar Curaçao vliegen lukt hen niet meer door de ouderdom van de zusters, die nog leven, maar de congregatie vond een foto-expositie een geweldig plan en nam de kosten graag voor haar rekening.”

Ton de Jong, tevens voormalig hoofd opineringsadviseur bij het Brabants Dagblad, brengt al lange tijd bijna jaarlijks een bezoek aan Curaçao. Eerder haalde hij een expositie naar het eiland over de Fraters van Tilburg, die te zien was in het Nationaal Archeologisch en Antropologisch

Museum (Naam). Hij is nu met vijftig grote foto's van 1 meter bij 70 centimeter afgereisd naar Curaçao om in het ziekenhuis een expositie in te richten, als herinnering aan het oude hospitaal dat er straks misschien niet meer zal staan.

De Jong: „Toen en ook nu nog is niet helder wat er van de oude gebouwen blijft staan. Wellicht niet veel. De naam gaat veranderen. Nu zit 'Elisabeth' nog in de naam, straks wordt het Hospital Nobo Otrobanda en dit kun je niet zomaar voorbij laten gaan. Ergens richting oplevering nieuwbouw moet er wat gedaan worden ter herinnering aan de Brabantse zusters, want het blijft boeien dat 1.200 jonge - voornamelijk Brabantse - mannen en vrouwen door hun congregatie werden uitgezonden naar de andere kant van de wereld en de zusters aan de wieg hadden gestaan van de gezondheidszorg op Curaçao.” Onder moeilijke omstandigheden begonnen zij met beperkte middelen in 1855 een klein gasthuis aan de IJzerstraat. Van geneeskunst was toen nauwelijks sprake.

Patënten werden er alleen verzorgd. In de twintigste eeuw hebben de zusters vele 'ballen tegelijk in de lucht gehouden'. Zij breidden het ziekenhuis beetje bij beetje uit en deinsden er in het begin niet voor terug om zelf op de bouwsteiger te gaan staan. Hier zijn foto's van bewaard gebleven, helaas van een dermate slechte kwaliteit, dat ze niet groot afgedrukt konden worden. De zusters gingen ook mee met de grote veranderingen in de ziekenhuissector. Zij kochten röntgen- en bestralingsapparatuur en richtten operatiekamers in. In totaal waren 242 vooral Brabantse zusters aan de Brabantse zusters, want het blijft boeien dat 1.200 jonge - voornamelijk Brabantse - mannen en vrouwen door hun congregatie werden uitgezonden naar de andere kant van de wereld en de zusters aan de wieg hadden gestaan van de gezondheidszorg op Curaçao.” Onder moeilijke omstandigheden begonnen zij met beperkte middelen in 1855 een klein gasthuis aan de IJzerstraat. Van geneeskunst was toen nauwelijks sprake.

rig beschreven in het boek 'De Gezegende Erfenis, de nalatenschap van 1200 religieuzen op Curaçao', geschreven door Ton de Jong en Norbert Hendrikse. Op Curaçao zijn 126 zusters begraven. Op een enkele Zuster van Roosendaal en een Broeder van Dongen na, zijn de Nederlandse religieuzen verdwenen. Zij namen hun archief mee naar Nederland. Intussen zijn die centraal ondergebracht in het Erfgoedcentrum voor Nederlands Kloosterleven in St. Agatha bij Cuijk. Op één na: de Fraters van Tilburg beheren hun gigantische archief zelf en hebben daartoe een parttime archivaris aangesteld. Hun Caribische fotocollectie is te zien via de site van het Regionaal Archief Tilburg.

Curaçao is de zusters nog steeds dankbaar voor wat zij voor de gezondheidszorg hebben betekend. In de centrale hal van het Sint Elisabeth Hospitaal, waar al een aantal herinneringen aan de zusters aanwezig zijn - onder andere een standbeeld - komen de 50 grote foto's

te hangen. Op één van de foto's staat de eerste vrouwelijke apotheker van Curaçao. Toen op 29 juli 1876 Lucia Schilders in Hilvarenbeek werd geboren, was

haar vader net overleden. Zij was het tweede kind van een armlastig echtpaar. Op haar achtste kwam zij alleen op de wereld te staan en werd opgeno-

men in een pleeggezin, totdat Lucia op 12-jarige leeftijd onder de kloosternaam Dymphma intrad bij de Zusters van Breda. Drie jaar later - in 1901 - kwam zij aan op Curaçao, waar haar een opmerkelijke loopbaan wachtte. Tien jaar later slaagde zij namelijk voor het examen hulppapotheker en in 1917 doorstond zij glansrijk de toets om volwaardig apotheker te worden. Een religieuze die het apothekerexamen aflegde was iets bijzonders. Lucia Schilders is ziek teruggekeerd naar Nederland en in 1945 overleden in Breda. De oude apotheek is bewaard gebleven in het museum van het hospitaal, dat een indruk geeft van de ziekenhuiszorg in de tijd van de zusters.

In de aanloop naar de opening van de expositie heeft De Jong op Facebook een dertigtal foto's geplaatst, die de expo niet gehaald hebben. Dat leverde al meteen een groot aantal reacties op. Bijvoorbeeld naar aanleiding van de foto van een drieling, die herinneringen oproept over andere drielingen die op het eiland zijn geboren.

Over de keuze van de 50 foto's die te zien zijn in en in de directe nabijheid van de hoofdingang zegt De Jong: „Het zijn kleine foto's, die afgedrukt zijn op een formaat van 1 meter bij 70 centimeter. De vage en beschadigde foto's vielen af, hoe mooi ze ook zijn. Verder heb ik gekozen of er zusters op staan. In de dozen vol met albums kwam ik ook foto's tegen die niets met het ziekenhuis te maken hebben, bijvoorbeeld van een baai of van de gouverneur die op bezoek is bij de fraters op Scherpenheuvel.”

De expositie, die de geschiedenis van het ziekenhuis weerlegt, blijft hangen totdat het Sehos sluit. Het wordt geopend in bijzijn van onder meer Michel Marijnen (oud-burgemeester van Roosendaal en voorzitter van het bestuur van de congregatie), bestuurders en medewerkers van het ziekenhuis en vertegenwoordigers van de regering van Curaçao. De expositie is voor iedereen toegankelijk tijdens de bezoeken van het ziekenhuis.

Zusters helpen een patiënte.

De geschiedenis van de Zusters van Breda en de andere congregaties die op Curaçao hebben gewerkt, is uitvoerig en treffend beschreven in het boek 'De Gezegende Erfenis' door Norbert Hendrikse en Ton de Jong. Ter gelegenheid van de tentoonstelling is het boek tegen de speciale prijs van 25 gulden verkrijgbaar op het kantoor van het Antiliaans Dagblad aan de Scharloeweg 31.

Een patiënt wordt binnengebracht. Foto uit 1948.

De oude apotheek van het ziekenhuis.

Beeld van rond 1920 van de strijkkamer van het ziekenhuis.

De oude mannenafdeling rond 1920.